บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติตัวตามสุขบัญญัติแห่งชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2548 อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง จำนวน 815 คน แยกเป็นนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทอง จำนวน 594 คน เป็นชาย 281 คน หญิง 313 คน นักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเงิน จำนวน 211 คน เป็นชาย 105 คน หญิง 106 คน นักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทองแดง จำนวน 10 คน เป็นชาย 6 คน หญิง 4 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2548 อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง จำนวน 361 คน

1. การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของทาโร ยามาเน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และเพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 20 % เพื่อที่จะนำผลอ้างอิงไปยังประชากรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2547: 114 , 120) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน

2. นำขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาคำนวณหาสัดส่วนตามวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนหรือโควต้า (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2547: 104) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนชาย หญิง ตามลักษณะของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทอง ระดับเงิน และระดับทองแดง* ดังนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ระดับโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	จำนวนโรงเรียน	จำนวนประชากรชั้นป.6	ประชากรในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ		ขนาดกลุ่มตัวอย่าง		ร้อยละ
			ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	รวม
	(โรง)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)
ทอง	27	594	281	313	118	131	73
เงิน	10	211	105	106	48	54	26
ทองแดง	1*	10	6	4	6	4	1
รวม	**38**	**815**	**392**	**423**	**172**	**189**	**100**

* โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทองแดง มีเพียง 1 โรงเรียน จึงใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหมด

3. สุ่มโรงเรียนโดยวิธีแบ่งโรงเรียนระดับทองและระดับเงินเป็นกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 4 กลุ่ม ตามการแบ่งกลุ่มของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 2 แล้วสุ่มโรงเรียนแบบวิธีสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีจับฉลาก ให้ได้จำนวนโรงเรียนและนักเรียนเท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง สำหรับโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทองแดงมีเพียง 1 โรงเรียน จึงใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหมด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 2 แสดงโรงเรียนและจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ระดับโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ลำดับที่	โรงเรียน	ชาย	หญิง	รวม
ทอง	1	อนุบาลเถิน(ท่านางอุปถัมภ์)	36	47	83
	2	บ้านเหล่า	14	11	25
	3	เถิน-ท่าผา	7	3	10
	4	บ้านท่า	11	5	16
	5	บ้านสองแคว	10	16	26
	6	บ้านแม่วะเด่นชัย	6	13	19
	7	บ้านแม่เต๊ียะ	5	5	10
	8	ห้วยแก้ววิทยา	9	13	22
	9	แม่มอกวิทยา	8	4	12
	10	บ้านแม่มอกหัวน้ำ	5	7	12
	11	บ้านสะเลียมหวาน	7	7	14
เงิน	12	ปางกุ่มวิทยา	2	8	10
	13	แม่ถอดวิทยา	11	13	24
	14	บ้านสันหลวง	2	4	6
	15	บ้านกุ่มเนิ้งใต้	10	14	24
	16	บ้านท่าเวียง	23	15	35
ทองแดง	17	บ้านหนองเตา	6	4	10
รวม		**17 โรงเรียน**	**172**	**189**	**361**

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้แบบทดสอบและแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ตามสุขบัญญัติแห่งชาติ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นตามสุขบัญญัติแห่งชาติ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการปฏิบัติตัวตามสุขบัญญัติแห่งชาติ

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาคู่มือดำเนินงานสร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพตามสุขบัญญัติแห่งชาติในโรงเรียนประถมศึกษา เอกสารแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เอกสาร 10 แนวทางสร้างสุขภาพ : พฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามสุขบัญญัติแห่งชาติ 10 ประการ และศึกษาเอกสารรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสุขบัญญัติแห่งชาติ 10 ข้อ

2. สร้างแบบทดสอบและแบบสอบถามความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติตัวตามสุขบัญญัติแห่งชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบสำรวจรายการ จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ตามสุขบัญญัติแห่งชาติ ลักษณะแบบทดสอบเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นตามสุขบัญญัติแห่งชาติ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย จำนวน 24 ข้อ เป็นความคิดเห็นในทางบวก 16 ข้อ และความคิดเห็นในทางลบ 8 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการปฏิบัติตัวตามสุขบัญญัติแห่งชาติ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับคือทำเป็นประจำสม่ำเสมอ ทำเป็นบางครั้ง และไม่เคยทำเลย จำนวน 49 ข้อ เป็นการปฏิบัติตัวในทางบวก 33 ข้อ และการปฏิบัติตัวในทางลบ 16 ข้อ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. นำแบบทดสอบและแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้คณะกรรมการที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขศึกษา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง จำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 2 จำนวน 1 ท่าน และ ผู้เชี่ยวชาญด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัย จำนวน 1 ท่าน ตรวจความตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับจุดประสงค์ ดังนี้ (สุวิมล ติรกานันท์, 2548: 147-148)

$$IOC = \sum R/n$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

R แทน ผลคูณของคะแนนกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญในแต่ละระดับความสอดคล้อง

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

แบบทดสอบความรู้ จำนวน 22 ข้อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.6-1จำนวน 20 ข้อ
แบบสอบถามความคิดเห็นจำนวน 28 ข้อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.6-1จำนวน 24 ข้อ
แบบสอบถามการปฏิบัติตัวจำนวน 60 ข้อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.6-1จำนวน 49 ข้อ

2. นำแบบทดสอบและแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 49 คน ที่ไม่ใช่โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียนล้อมแรดวิทยา อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 2 แล้วนำแบบทดสอบความรู้ไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson) ดังนี้ (สุวิชาน มนแพวงศานนท์, 2547: 129)

$$r = \frac{k}{k-1}\left[1 - \frac{\sum pq}{s^2}\right]$$

เมื่อ r แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

k แทน จำนวนข้อในแบบทดสอบ

p แทน สัดส่วนของผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ

$q = 1 - p$

s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบทั้งฉบับของผู้สอบทั้งหมด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

แบบทดสอบความรู้ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73 นำแบบสอบถามความคิดเห็นและการปฏิบัติตัวไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของของครอนบาค ดังนี้ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2547: 242, 248)

$$\alpha = \frac{n}{n-1}\left[1 - \frac{\sum si^2}{s_t^2}\right]$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด

n แทน จำนวนข้อคำถาม

$\sum si^2$ แทน ความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

แบบสอบถามความคิดเห็น ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 และแบบสอบถามการปฏิบัติตัวได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76

3. นำแบบทดสอบและแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง นำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ แล้วจึงนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. จัดทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

2. จัดทำหนังสือขออนุญาตจากนายอำเภอ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ณ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในเดือนมีนาคม 2549

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบและแบบสอบถาม มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ SPSS 11.0 for windows ตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2. ข้อมูลความรู้ตามสุขบัญญัติแห่งชาติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ กำหนดคะแนนและเกณฑ์แปลผลรายข้อและโดยรวม ดังนี้ (บันลือ พฤกษะวัน, 2531: 101)

ข้อสอบที่ตอบถูกให้คะแนน 1 และตอบผิดให้คะแนน 0

เกณฑ์การแปลผลคะแนนความรู้ แบ่งเป็นระดับต่างๆ ได้ดังนี้

คะแนนร้อยละ 80-100 (16-20 คะแนน) หมายถึง มีความรู้ระดับดีมาก

คะแนนร้อยละ 70-79 (14-15 คะแนน) หมายถึง มีความรู้ระดับดี

คะแนนร้อยละ 60-69 (12-13 คะแนน) หมายถึง มีความรู้ระดับค่อนข้างดี

คะแนนร้อยละ 50-59 (10-11 คะแนน) หมายถึง มีความรู้ระดับพอใช้

คะแนนร้อยละ 0-49 (0-9 คะแนน) หมายถึง มีความรู้ระดับต้องปรับปรุงแก้ไข

3. ข้อมูลความคิดเห็นตามสุขบัญญัติแห่งชาติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และกำหนดคะแนนและเกณฑ์แปลผลรายข้อและโดยรวม ดังนี้ (หทัยรัตน์ ทองเขียว, 2545: 30)

		ความคิดเห็นทางบวก	ความคิดเห็นทางลบ
เห็นด้วย	มีค่า	3 คะแนน	1 คะแนน
ไม่แน่ใจ	มีค่า	2 คะแนน	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	มีค่า	1 คะแนน	3 คะแนน

เกณฑ์แปลผลรายข้อและโดยรวม กำหนดเกณฑ์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	2.51-3.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย	1.51-2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

4. ข้อมูลการปฏิบัติตัวตามสุขบัญญัติแห่งชาติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) กำหนดคะแนนและเกณฑ์แปลผล เป็นรายข้อและโดยรวม ดังนี้ (วิรัชชัย ทอดเสียง, 2537: 43)

	การปฏิบัติทางบวก	การปฏิบัติทางลบ
ทำเป็นประจำสม่ำเสมอ	มีค่า 3 คะแนน	1 คะแนน
ทำเป็นบางครั้ง	มีค่า 2 คะแนน	2 คะแนน
ไม่เคยทำเลย	มีค่า 1 คะแนน	3 คะแนน

เกณฑ์แปลผลรายข้อและโดยรวม กำหนดเกณฑ์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	2.50-3.00	หมายถึง	การปฏิบัติดี
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	การปฏิบัติพอใช้
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	การปฏิบัติไม่ดี

5. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ ความคิดเห็นตามสุขบัญญัติแห่งชาติของนักเรียนโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทอง ระดับเงิน และระดับทองแดง โดยใช้สถิติ Kruskal – Wallis One – Way ANOVA และการปฏิบัติตัวตามสุขบัญญัติแห่งชาติของนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทอง ระดับเงิน และระดับทองแดง โดยใช้สถิติ One-way ANOVA และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติตัวตามสุขบัญญัติแห่งชาติของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สถิติ Mann Whitney U Test (จักรภพ ธาตุสุวรรณ, 2546: 129-134, 241-243, 264-265)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved